

פרק א': פרשנות

1. בפקודה זו –
 "דיפלומה" – לרבות כל תואר, תעודה, מעמד, הסמכה או כתב שניתנו מאת אוניברסיטה או גוף אחר, או מאת הממשל של ארץ או מקום או מאת אנשים הפועלים מכוחו;
 "המנהל" – המנהל הכללי של משרד הבריאות, לרבות משנהו וכל נושא משרה במשרד הבריאות שהמנהל מינה אותו למלא תפקידים על פי פקודה זו;
 "חולה" – לרבות כל הנזקק לרופא;
 "מחלה מסכנת" – אחת מאלה:
 (1) מחלת נפש;
 (2) מחלה העשויה לסכן בריאות החולים שבטיפולו של רופא;
 (3) מחלה או כושר לקוי העשויים לשלול מרופא את היכולת לעסוק ברפואה לחלוטין, זמנית או חלקית;
 "עיסוק ברפואה" – בדיקת חולים ופצועים, אבחונם, ריפויים, מתן מרשם להם, פיקוח על נשים בזיקה להריון וללידה, או שירותים אחרים הניתנים בדרך כלל מידי רופא;
 "השר" – שר הבריאות.

הגדרות

פרק ב': ייתוד העיסוק ברפואה

2. מי שיש לו רשיון או היתר זמני לפי פקודה זו, הוא רופא מורשה הרשאי לעסוק ברפואה.
3. (א) מי שאינו רופא מורשה לא יעסוק ברפואה ולא יתחזה, במפורש או מכללא, כעוסק ברפואה או כמוכן לעסוק בה.
 (ב) האמור בסעיף זה אינו בא למנוע –
 (1) רופא שיניים מורשה או רוקח בעל רשיון או מי שרשאי לעסוק במייל-דות – מעסוק במקצועם לפי הפקודות החלות עליהם;
 (2) אחות או אדם אחר – מסיעוד חולים;
 (3) כל אדם – ממתן עצה או טיפול, באקראי ובלי שכר או גמול, או מעבודה תחת פיקוחו האישי הישיר של רופא מורשה.
4. (א) מי שנחקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רשיון לעסוק ברפואה:
 (1) הוא אדם הגון;
 (2) הוא בעל השכלה רפואית;
 (3) הוא אזרח ישראלי או בעל רשיון לישיבת קבע בישראל.

רופא מורשה

ייתוד העיסוק

הזכאים לקבל רשיון

* נקבע בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת ביום כ"ד בחשוון תשל"ז (17 בנובמבר 1976) לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948; הצעת הנוסח פורסמה בהג"ח 32, עמ' 653.
 נוסח חדש זה בא במקום פקודת המתעסקים ברפואה, ע"ד 1947, חוס' 1, עמ' 262; ס"ח תשכ"ז, עמ' 78; תשל"א, עמ' 68; תשל"ב, עמ' 104; תשל"ו, עמ' 160.

(ב) ואלה בעלי השכלה רפואית לענין סעיף קטן (א):

(1) מי שפקולטה או בית ספר לרפואה במוסד להשכלה גבוהה בישראל העניקו לו תואר המעיד על סיום חוק לימודיו כרופא, ובלבד שהמועצה להשכלה גבוהה הכירה באותו מוסד ובאותו תואר;

(2) מי שלמד רפואה באוניברסיטה או בבית ספר לרפואה בחוץ לארץ שהנהל הכיר בהם, ניתנה לו דיפלומה שהמנהל הכיר בה וסיים תקופת התמחות שהמנהל הכיר במשכה ובתנאיה.

5. לא ישתמש אדם בכינוי "רופא", "עוסק ברפואה", "מנתח" או בכינוי דומה, במלים או באותיות, המרמז שיש לו כשירות ברפואה, אלא אם הוא רופא מורשה.

איסור העסקת
אדם שאינו רופא
מורשה

6. לא יעסיק אדם את מי שאינו רופא מורשה בפעולות שהן עיסוק ברפואה; אין בהוראה זאת כדי למנוע העסקתו של מתמחה ברשות המנהל ובתנאים שברשות.

העסקת אחיות,
חובשים ועוזרים

7. רופא מורשה רשאי להעסיק, בפיקוחו האישי, אחיות, חובשים ועוזרים בקשר לעיסוקו המקצועי, אך לא יתיר למי שאינו רופא מורשה לטפל בחולה, להשגיח עליו או לנתח, כשהענין דורש שיקול דעת או מיומנות מקצועיים של רופא.

בבית שכן טרחה

8. מי שאינו רופא מורשה לא יוכל להיפרע בבית משפט שכר טרחה או תשלום אחר בעד עבודה או שירות שעשה ושלפי פקודה זו היו צריכים להיעשות בידי רופא מורשה, והוא הדין בעד תרופה שרשם וסיפק.

איסור השימוש
בכינוי שלא
הורשה

9. רופא מורשה לא יטול לעצמו כינוי או הגדר המסתברים כרמז שיש לו מעמד או כשירות מקצועיים זולת אלה שיש לו למעשה ושפורטו בבקשה שהגיש לרשיון לעסוק ברפואה – או בבקשה אחרת אם רכש אותם לאחר מכן – ושהמנהל אישר אותם, ולא ישתמש בכינוי או הגדר כאמור בנוגע לעבודתו המקצועית או לחצרו ולא יציג אותם על חצרו; ואולם רשאי הוא להשתמש בכינוי "דוקטור".

איסור עיסוק אחר

10. רופא מורשה לא יעסוק בכל מלאכה אחרת, מסחר או עסק מסחרי.

איסור פרסום
עצמו

11. (א) רופא מורשה לא יפרסם, בעתונות או בכל דרך אחרת, שהוא עוסק ברפואה, אולם רשאי הוא לקבוע הודעה לענין זה מחוץ לחדר עבודתו בצורה ובתוכן שייקבעו.

(ב) שינה רופא מורשה את מענו, רשאי הוא לקבוע מחוץ לחדרי עבודתו הקודמים, במשך תקופה שלא תעלה על שלושה חדשים, הודעה על מען חדרי עבודתו החדשים, כפי שייקבע, ולהודיע בכתב על מענו החדש לאנשים שכבר ביקשו את עצתו הרפואית.

איסור פרסום
עבודתו

12. בכפוף לאמור בסעיף 11, רופא מורשה –

(1) לא יפרסם, במישרין או בעקיפין, את עיסוקו, כדי לרכוש חולים או להשיג לעצמו יתרון מקצועי;

(2) לא יזוהם ולא ירשה פרסומים המשבחים או מציינים את מיומנותו, ידיעותיו, שירותיו או כשירותיו המקצועיים או המזלזלים בשל זולתו, ולא ישלים עמם;

(3) לא יעסוק עם יוזה פרסומים כאמור ולא יעבוד בשבילו;

(4) לא ינהל תעמולה לעצמו כדי להשיג חולים, לא יעסיק לשם כך סוכן או תועמלן, לא יעסוק עמם ולא יעבוד בשבילם.

13. לא ימסור אדם לפרסום – ולא יפרסם אדם ולא יגיש לפרסום בעתון או בכתב עת אחר שבשליטתו – הודעה בדבר סגולותיו, יכולתו או כשירותו של פלוני העוסק ברפואה או המתחזה כמי שיכול או מוכן לעסוק ברפואה, כדי להסב את תשומת לב הציבור לאותו פלוני או כדי להביע לו תודה על הטיפול, המסירות או המיומנות המקצועית שהראה או על כל תפקיד מקצועי שמילא.

14. פרסום מאמרים או עבודות שטיבם מדעי או מקצועי, בכתבי עת מדעיים או מקצועיים בלבד, לא יהיה עבירה לפי סעיפים 10 עד 13.

15. שום דבר האמור בפקודה זו לא יתיר לרופא מורשה לעסוק ברפואת שיניים שלא אגב טיפול רפואי.

16. רופא מורשה רשאי להחזיק ולהשתמש בסמים ובתרופות הנחוצים לטיפול בחולים בחצריו או לשימוש חירום, אך לא ינפק ולא יספק סמים או תרופות לחוליו לשימוש בבתייהם אלא לפי הוראות פקודת הרוקחים¹, והוא יהיה כפוף להוראות כל חיקוק בר-תוקף לענין החזקה ושימוש בסמים או רעלים.

17. השר רשאי, לאחר התייעצות בהסתדרות הרפואית בישראל, לקבוע בתקנות תארי מומחה לענפי הרפואה השונים ואת התנאים לאישור התארים, ולחייב מבקש תואר מומחה לעמוד בבחינות לפי תכנית, בדרכים ובמועדים שנקבעו.

פרק ג': רישוי רופאים

18. (א) בקשה לרשיון לעסוק ברפואה תוגש למנהל.

(ב) היה המבקש בעל השכלה רפואית כאמור בסעיף 4 (ב) (1), ונרכז המנהל שנת-קיימו בו שאר התנאים שבסעיף 4 (א) – יתן לו המנהל רישיון.

(ג) היה המבקש בעל השכלה רפואית כאמור בסעיף 4 (ב) (2), ינהגו כך:

(1) שוכנע המנהל כי נתקיימו במבקש התנאים שבסעיף 4 (א), יתן לו רישיון, ואם היה סבור כי יש להתנות את מתן הרישיון בבחינות או בהתמחות, יעביר את הבקשה לחוות דעתה של הועדה המייעצת שהוקמה לפי סעיף 24;

(2) לא שוכנע המנהל כי נתקיימו במבקש התנאים שבסעיף 4 (א), יעביר את הבקשה לחוות דעתה של הועדה המייעצת כאמור;

(3) שוכנעה הועדה המייעצת כי נתקיימו במבקש התנאים שבסעיף 4 (א), תמליץ על מתן רישיון; לא שוכנעה – אם בשל עובדות הנוגעות למבקש שנחברו לה ואם בשל עובדות כאמור שלא נחברו להנחת דעתה – רשאית היא להמליץ על סירוב לבקשה, או להמליץ על התניית מתן הרישיון בעמידה בבחינות או בהתמחות;

(4) הבחינות או ההתמחות יהיו כפי שיוורה המנהל.

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק ק"י, עמ' 1102.

19. (א) עד להשלמת הנוהל למתן רשיון רשאי המנהל לתת היתר זמני לעסוק ברפואה לתקופה שאינה עולה על שנה, ורשאי הוא לעשות כן אף בכל מקרה שהוא רואה צורך בכך.

(ב) המנהל רשאי, לפי שיקול דעתו, לחדש היתר זמני.

(ג) מי שיש לו היתר זמני יחזירו למנהל ביום פקיעת חקפו.

(ד) הוראות סעיפים 24 עד 29 ו-31 עד 40 לענין רשיונות יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על היתרים זמניים.

(ה) לענין סעיפים 9, 41, 45 עד 47, 49, 50 ו-55 דין היתר זמני כדין רשיון.

20. המנהל רשאי בכל עת לדרוש מרופא מורשה שיציג לפניו, תוך זמן סביר שקבע, את הדיפלומה המעידה על לימודיו ברפואה.

רשיון לרופאי
שיניים לעסוק
באנסתזיה

21. על אף האמור בסעיפים 3, 4, 18 ו-19, רשאי השר לתת לרופא שיניים מורשה רשיון לעסוק באנסתזיה אם נתקיימו בו תנאים אלה:

(1) הוא למד רפואת שיניים חמש שנים אקדמאיות לפחות באוניברסיטה או בבית ספר לרפואת שיניים, שהשר הכיר בהם לענין פקודה זו, וקיבל דיפלומה שהשר הכיר בה לענין פקודה זו;

(2) אחרי קבלת הדיפלומה ברפואת שיניים גמר בהצלחה, להנחת דעתו של השר, חוק לימודים של שנה אחת לפחות באנסתזיולוגיה, במוסד או בשיעורים מיוחדים שהכיר בהם השר.

תחום פעולתו
של בעל רשיון
לעסוק באנסתזיה

22. מי שניתן לו רשיון לעסוק באנסתזיה כאמור בסעיף 21 רשאי לעסוק באנסתזיה במוסד רפואי או ביחידה רפואית שבשירותם נמצא מומחה באנסתזיולוגיה כפי שנקבע בתקנות, באותם סוגי אנסתזיה שקבע לו המומחה; אולם רשאי הוא לעסוק גם בסוגי אנסתזיה אחרים בפיקוחו האישי של המומחה.

דינו של בעל
רשיון לעסוק
באנסתזיה

23. בכפוף לאמור בסעיף 22 ולענין עיסוקו באנסתזיה, דינו של מי שניתן לו רשיון לעסוק באנסתזיה כדין רופא מורשה.

ועדה מייצעת
לענין רשיונות
לרופאים

24. (א) לענין מתן רשיונות לרופאים יקים השר ועדה של שלושה (להלן – הועדה המייצעת) שחבריה הם רופא בשירות משרד הבריאות ושני רופאים שלפחות אחד מהם הוא חבר של סגל ההוראה בבית ספר לרפואה בדרגת מרצה בכיר ומעלה; את שני הרופאים האלה ימנה השר מתוך רשימה שהגיש לו ההסתדרות הרפואית בישראל, ואם לא הגישה לו תוך חדשים מיום שקיבלה דרישה על כך – ימנה השר כפי שייראה לו.

(ב) השר ימנה את יושב ראש הועדה מבין חבריה.

(ג) לכל חבר של הועדה המייצעת ימנה השר ממלאי מקום בדרך ובתנאים שמינה את החבר.

(ד) השר יפרסם ברשומות הודעה על מינוי חברי הועדה וממלאי מקומם.

תקופת כהונתו של
חבר הועדה

25. תקופת כהונתו של חבר הועדה המייצעת, למעט היושב ראש, תהא שלוש שנים מיום מינויו והוא יכול להתמנות מחדש, ובלבד שלא יכהן יותר משלוש תקופות כהונה רצופות; חבר הועדה שתקופת כהונתו תמה יוסיף לכהן עד למינוי חבר אחר במקומו.

26. הועדה המייעצת תדון בכל ענין עד סיומו, בהרכב שהחלה בו, אולם ממלא מקום של חבר הועדה יבוא במקומו, לפי קביעת יושב-ראש הועדה –

(1) אם התפטר החבר או נפטר או נבצר ממנו למלא תפקידו;

(2) על פי בקשת חבר הועדה שנבצר ממנו למלא תפקידו זמנית או לגבי מבקש פלוני.

27. תוקף החלטותיה של הועדה המייעצת לא ייפגע מחמת שנתפנה מקומו של חבר הועדה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו.

28. (א) הועדה המייעצת תחליט ברוב דעות של חבריה.

(ב) הועדה המייעצת תקבע את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו בפקודה זו או בתקנות לפיה.

29. (א) הועדה המייעצת רשאית להזמין מבקש רשיון להתייצב לפניו ולחקור אותו על לימודיו ברפואה ועיסוקיו בה.

(ב) קיבלה הועדה המייעצת מידע על לימודי המבקש ברפואה ועיסוקיו בה שלא מן המבקש עצמו, תינתן לו הזדמנות נאותה להביא את טענותיו לגבי אותו מידע.

30. (א) הנפגע מסירוב המנהל לתת לו רשיון לעסוק ברפואה רשאי לערער על כך לפני בית המשפט העליון תוך שלושה חדשים מהיום שבו קיבל הודעה על הסירוב.

(ב) ביקש אדם רשיון לעסוק ברפואה, ולא נתן לו המנהל רשיון תוך ששה חדשים מיום הבקשה, רשאי הוא לערער על כך לפני בית המשפט העליון תוך שלושת החדשים שלאחר תום ששת החדשים האמורים.

(ג) בערעור לפי סעיף זה רשאי בית המשפט העליון לתת הוראות בענין כפי שיראה לנכון, לרבות הוראות בדבר הוצאות הערעור, ואין אחרי החלטתו ולא כלום.

31. (א) לצורך בדיקת כשרו הנפשי או הגופני של מבקש רשיון לעסוק ברפואה או של רופא מורשה, במקרים הקבועים בסעיפים 32 ו-33, ימנה המנהל ועדה של שלושה רופאים (להלן – ועדה רפואית); המינוי יכול להיות כללי או למקרה מסויים; התעוררה שאלה של כושר נפשי, תהיה הועדה מורכבת משלושה רופאים פסיכיאטרים.

(ב) לצורך בדיקה כאמור תהיה לוועדה רפואית סמכות –

(1) להזמין אדם לבוא לפניו ולהעיד או להציג דבר;

(2) לחייב עד להעיד בשבועה או בהן צדק בהתאם להוראות לענין זה שבחק"נ סדר הדין האזרחי, תשכ"ג–1963²;

(3) לבקש מבית משפט מחוזי שבתחום שיפוטו היא יושבת ליתן צו לפי סעיף 13 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א–1971³;

(4) לפסוק דמי נסיעה ולינה ושכר בטלה לעדים שהוזמנו מכוח סעיף זה כמו לעד שהוזמן להעיד בבית משפט.

² ק"ת תשכ"ג, עמ' 1869.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.